

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція / Administration:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНІОСОЗ (201) 451-2200

РІК ХСІІ. Ч. 201. ДЖЕРЗІ СІТІ / НЬО ЙОРК. СУБОТА, 19-го ЖОВТНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 19, 1985 No. 201. VOL. XCII.

Українка пише про безіменних в'язнів

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Недільне видання „Нью Йорк Таймс“ 16-го жовтня ц.р. помістило обширний лист Марії Скорупської п.н. „Мученики людської гідності залишилися безіменними“, прикрашеного ще і відповідним рисунком Брасна Кроніна, на якому під молотом і серпом лежать чотири труни.

Автора навізують до статті коломністи Антоні Луїса з 19-го вересня ц.р. у тому ж „Нью Йорк Таймс“ п.н. „Питання довіри“. На її думку А. Луїс, обговорюючи проблему довіри до совєтських чинників, ставить своїм писанням під знак питання також довіру до компетентності в цих справах деяких західних журналістів.

Вона цитує зі статті А. Луїса цей уступ, в якому він пише: „Міжнародна Амнес-

тія подала, що чотири політичні в'язні померли в одному таборі праці впродовж останніх 16 місяців, після того, як прохання про їх звільнення з приводу недуги залишилися без вислуду.“

М. Скорупська дивується як можна було тих мучеників залишити безіменними і далі точно пояснює їхню долю та їхні прізвища, які так добре відомі українцям, але либонь не були гідні згадки у автора статті в „Нью Йорк Таймс“, а це — Олексій Тихого, Юрія Литвина, Валерія Марченка і Василя Стуса.

Поданою їй трагедією, авторка закінчує свою листа ствердженням, що залишити безіменними мучеників і генералізувати їхню трагедію — це рівнозначне із тривіалізуванням усіх трагедій і тоді вони не зворушать нікого.

М. Гура обрана „Жінкою Року“

Ньюарк, Н. Дж. (О. Твардовський). — Марійка Гура, інженер планування Директорату системи технологічної обслуги військового летунства, була обрана „Жінкою року“ в Центрі розвитку летунства морської флотії у Вормінстері, Па.

Інж. Марійка Гура

М. Гура була відзначена за її надзвичайний творчий осяг, як теж її діяльну участь в різних жіночих допоміжних активностях. В згаданому центрі працює понад 650 жінок. Під сучасну пору Марійка Гура є віцепрезидентом працюючих жінок на Федеральних посадах, як теж членкою Союзу інженерів-жінок. В роках 1981-83 вона була головою Жіночого дорадчого комітету в цьому центрі.

В часі її головування М. Гура досягнула поважних організаційних успіхів, що мали далекойдучий ефект для жінок і усіх працівників центру. Її технічні проєкти і інженерська майстерність багаторазово були відзначені і застосовували в новаторських починках. Її виборили на Жінку Року з поміж сімох номінованих кандидаток.

Марійка Гура — це донька відомої в Ірвінгтоні родини Івана і Кларі Пеленських, власників крамнички ювелірних виробів. Початкову науку закінчила в Нью-арку в парафійській школі

св. Івана Хрестителя, пізніше середню дівочу школу Мерілон у Вест Орандж, а далі в Пенсильванському університеті. Марійка є дружиною випускника Морської академії в Аннаполісі, Мд., Лева Гури, відомого в минулому чоловічого змагання копаного м'яча USCBT „Чорноморська Січ“, кількаразового „Олд-Амерікен“ в часі його студій в згаданій академії.

Марійка, як і її батьки, є членкою 214-го Відділу Українського Народного Союзу при USCBT „Ч.Січ“.

Відзначать 60-ліття церкви св. Вознесіння в Клифтоні

Клифтон, Н. Дж. — В неділю 27-го жовтня ц.р., українська православна церква св. Вознесіння відзначає тут 60-ліття свого існування та спалення позички.

Ці торжества очолила Блаженніший Митрополит Метислав в сослуженні настоятеля о. протоієрея Митрона Пахолка та отців з сусідніх парафій.

Зустріч Митрополита Метислава відбудеться о

год. 8:30. Архисерейська Служба Бога о год. 9-й. Під час Служби Божої буде посвячення відновленого іконостасу. Співатиме церковний хор ім. Лисенка, диригент проф. Осип Головацький.

О год. 11:30 відбудеться бенкет у Вейн Менор у Вейні, Н. Дж.

На будову величного храму парафія дістала позичку від Українського Народного Союзу.

В АМЕРИЦІ

КРИМ 40-РІЧЧЯ з дня заснування. Об'єднані Нації відзначають ще один ювілей: 25-річчя прийняття декларації про надання незалежності колоніальним країнам і народам. Ця декларація була прийнята в грудні 1960 року. Нині на земній кулі залишилося 19 колоніальних країн. Головним предметом обговорення в Об'єднаних Націях з цього питання є надання незалежності Намібії, яка перебуває під управлінням Південно-Африканської Республіки.

ВИСТУПАЮЧИ В САН-ФРАНСІСКО перед представниками Північно-Атлантичного Оборонного Союзу (НАТО), державний секретар ЗСА Джордж Шулі сказав, що Вашингтон буде дотримуватися американсько-совєтської угоди 1972 року, яка різко обмежує зусилля великих держав щодо створення протиракетної оборони. На протязі деякого часу асистент Президента з питань крайової безпеки Роберт МекФарлей і американські військові чини доказували, що угода 1972 року дозволяє переводити дослідження в ділянки лазерної, кінетичної та іншої нової протиракетної зброї. З іншої сторони, Державний департамент, деякі союзники ЗСА і ентузіасты контролю над зброєю намагалися, що така широка інтерпретація суперечить духові угоди і означає її одностороннє анулювання.

З України звертаються до „Радіо Свобода“

Лондон (УЦІС). — Тут по'явився текст нового документу з України, листа до „Радіо Свобода“, датованого в червні 1985 року, що його підписали „українські патріоти“. Внизу подано повний текст листа без мовних і стилістичних поправок.

„До українського відділу „Радіо Свобода“ у ЗСА і ФНР.

В умовах радянського режиму все суспільне і творче життя народу є під невислупим партійним наглядом і всі засоби інформації, агітації і пропаганди — в руках органів безпеки і таким чином населенню СРСР все підноситься у викривленому, неправдивому, зате вигідному для радянської влади, вигляді.

Загальновідомо, що особливий тиск Москви спрямований на Україну, адже український народ є найбільшою поневоленою нацією російської радянської імперії. На Україні всякі форми гноблення, в тому числі і національний гніт, найжорстокіші; тут найширше здійснюється денационалізація і русифікація населення і всяке відривання від історії, привадило слово про минуле і теперішнє життя українського народу є під забороною.

За таких умов єдиними джерелами правдивої інформації на Україні є самвидав і західні радіопередачі, особливо передачі „Радіо Свобода“, без яких тепер неможливо будувати національне життя народу. З огляду на такий стан речей, ми, українські патріоти, від імені всіх радіослухачів України звертаємо до вас з проханнями:

1. Збільшити час радіопередач на українській мові, поширивши їх і на денний час, як це робиться на мовах російській, польській, чеській, угорській і інших;
2. Радіопередачі мають ефект і досягають своєї мети тільки в тому разі, якщо їх чути, не дивлячись на заглушування, хоруша, а тому просимо посилити потужність радіопередач на українській мові то в діапазонах коротких

хвиль 25, 31, 41, 49 метрів, адже вже давно всі нові радіоприймачі в СРСР випускаються тільки з такими діапазонами і лише в незначній кількості радіослухачів є старі або переоблені приймачі з діапазонами 19, 17, 16 метрів чи нижче;

3. Просимо від нашого імені в першу чергу уряди Великої Британії і Федеративної Німечкої Республіки (а також і інші держави) передавати через такі відомі радіостанції як Бі-Бі-Сі і „Німечка хвиля“ поряд з іншими мовами Європи радіопередачі і на українській мові, адже відсутність таких передач є дискримінацією багатомільйонного українського народу — одного з найбільших народів Європи;

4. У зв'язку з тим, що Радянський Союз намагається собі присвоїти всю заслугу в перемозі над Німеччиною у Другій світовій війні і якомога зменшити значення вкладу західних союзників, просимо давати своєчасну і гідну відсіть радянській пропаганді, адже відомо (із „Переліку“ Президента ЗСА Рузвельта, прем'єр-міністра Великої Британії Черчилля і генсека Сталіна), що сам Й. Сталін признається в тому, що без допомоги союзників Радянський Союз не був би спроможний вести війну і зазнав би неминучого краху і просимо докладно розповідати про участь ЗСА, Великобританії та інших союзників у Другій світовій війні, про висадку на Сіцилію, Італію, Грецію (хвіба це уже був не другий фронт у Європі?) і пояснити велечезні людські жертви Радянського Союзу у війні безглуздім щодо людських життів веденням воєнних дій, в тому числі — примусу, споювання солдатів алкоголем, штрафів батальйонів тощо;

5. Називати Радянський Союз, як це і відповідає дійсності, останньою імперією сучасності і давати для цього наукову характеристику і приклади загарбницької колонізаторської політики.

(Закінчення на стор. 4)

ЗСА ЗАСУДИЛИ НІКАРАГУА ЗА ОБМЕЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ СВОБІД

Вашінгтон. — Адміністрація президента Рональда Регена засудила і обвинуватила нікарагуанських сандіністів за обмеження громадянських свобод для народу і поширення контролю над робітничими профспілками і Римо-Католицькою Церквою, яка в тяжких умовах, намагалася рятувати найбідніші моральні цінності життя в тій країні, яку сандіністи поспішно ліквідували.

Речник Білого Дому Леррі Спікс заявив, що тепер вже цілком добре видно обличчя комунізму в Нікарагуа, бо жадна інша країна, яка хоч назовні хоче показати свій демократичний лад, не дозволяє собі на такі заборони, які застосовували проти нікарагуанців їхній лідер Даніель Ортега Сааведра, забороняючи їм друкувати й читати те, що вони хочуть протестувати і домагатися вищого життєвого рівня тощо.

Багато з демократичних свобод вже і так були обмежені сандіністами ранішими деклараціями як ухвалені їхнього уряду в 1982 і в 1984 роках, зокрема перед останніми парламентними виборами, які, на думку політичних спостерігачів, були кпиними з демократії взагалі.

Особливе місце в останній декларації присвячується засобам масової інформації, а газетам та радіопередачам зокрема. Обмеження громадянських свобод пояснюються нібито посиленою боротьбою проти комуністичних повстанців, так званих „Контрас“, яких сандіністи називають „найгіршими американськими ім-

періалізму“, проти „здобутків соціалізму в Нікарагуа“. Головна газета неурядового характеру „Ля Пренса“ ще до проголошення декларації була змушена доставляти цензорам свій матеріал і отримувати дозвіл на друку, особливо статей, які обговорювали справи економіки і оборони та загальної мінарої політики.

Покищо невідомо чи зарядження відноситься та кож до закордонних журналістів і в якій мірі воно буде застосоване у відношенні до їхніх передач. Дотеперішні зарядження до них не відносилися і вони могли передавати для своїх засобів масової інформації все те, що збирали в Нікарагуа.

Міністр юстиції в сандіністському уряді Родрігез Ресс заявив кореспондентам, що цензура і нові зарядження будуть строго дотримовуватися його міністерством і особи, які будуть порушувати їх притягнутимуться до судової відповідальності.

Проголосивши новий декрет Даніель Ортега заявив: „У відповідь на політику тероризму, що його застосовують ЗСА у відношенні до нашої країни, на проблемі імперіалізму, який підтримують, на жаль, деякі політичні сили в нашій країні, деяка преса і релігійні організації, у відповідь на підіривну діяльність з метою послаблення оборонних спроможностей, ми були примушені прийняти ці протизаходи“. Так менш-більш звучить пояснення Д. Ортеги, яке у Вашингтоні назвали суцільною комуністичною пропагандою.

Зап'яновано громадські імпрези у Філадельфії

Філадельфія. — З Управління Комітету Української Громади у Філадельфії повідомляють, що традиційні імпрези проголошені Управою на початку 1985 року відбуватимуться згідно з попереднім планом.

І так: Листопадове Свято відбудеться в неділю, 3-го листопада ц.р., Свято Державності в неділю, 19-го січня 1986 року, а Свято в поклони Тарасові Шевченку в неділю, 9-го березня 1986 року.

УПЦ В ЗСА МАЄ НОВОГО ЄПІСКОПА

Нововисвячений Владика Антоній цілує жезл, який йому вручив Владика Митрополит Метислав під час церемонії висвячення.

Владика Антоній уділяє святе причастя в асисті священників.

що УАПЦерква має тисячолітню традицію та вишочне місце в історії українського народу. Тому він закликав нового Єпископа, щоб він гідно виконував своє завдання і став части-

УАПЦеркви, що на сьогодні існує лише у вільному світі — в ЗСА, Південній Америці, Великобританії, Західній Європі, Австралії та Новій Зеландії та в інших країнах, де живуть члени УАПЦеркви.

На закінчення святої хіротонії промовив до вірних, що ащериш вивиповни церкву-пам'ятник, Єпископ Антоній та прийняв привітання і побажання від своїх парохіян.

О год. 1:30 по полудні в неділю, 10-го жовтня, відбувся святоїчний бенкет і концерт на честь Єпископа Антонія в Домі Української Культури при УАПЦеркві для вірних, представників молодіжних та громадських організацій, в якому взяло участь понад 450 осіб. Бенкетом провадили Василь Пастушок в англійській мові і Петро Гурський в українській мові, а о. протоієрей Павло Гринишин відкрив бенкет, вітаючи і представляючи головних гостей, зокрема достойного Владика.

У концертній частині програми бенкету виступили зі співом Зиновія Старошак, сопрано, який акомпанював Тарас Руденко, студент Семінарії св. Софії в С. Бавнд Бруку; Рафаель Венке, скрипаль при супроводі піаністки Дарії Каранович-Гординоскої і сопрано Оксана Бринь при акомпанюванні Агнес Шмуди.

Єпископ Антоній, якому 38 років, є уродженцем Пенсильванії і його батьки Іван та Доротея Шерби, були почесними гостями урочистостей. Рукоположений в 1972 році Єпископ Антоній

(Закінчення на стор. 4)

КРИЗА В ІТАЛІЇ МОЖЕ МАТИ ДАЛЕКОЙДУЧІ НАСЛІДКИ

Рим, Італія. — Демісія кабінету прем'єр-міністра Беттіно Краксі в Італії і його непереривна критика З'єднаних Стейтів Америки за їхню поведінку під час драми захоплення палестинськими терористами пасажирського корабля „Ахїлле Ляро“, італійської компанії, а описі насильне приземлення італьєтського літака на одному з військових летовищ в Сицилії, може мати далекойдучі наслідки, — кажуть політичні спостерігачі й аналітики.

Ситуація погіршилася ще й тому, що Краксі, після рішення зрезигнувати з прем'єр-міністра, виступив ще з промовою перед парламентом у якій він не тільки з'ясував шийний перебіг подій пов'язаних із захопленням корабля, але також висловив своє розчарування, на його думку, „однобічною“ акцією американців, які в цьому випадку поступали не як гостинна країна на італійській території, але як господарі.

Очевидно з опінією Б. Краксі не погоджуються всі політичні партії, що й було причиною його резинації, а особливо партія республіканців, яка веде пряму прозаїчну політику в уряді й парламенті і не наслідую соціалістичної партії Краксі, яка шукає порозуміння з Совєтським Союзом, його сателітами і навіть Палестинською Визвольною Організацією, яка, як відомо, знаходиться під протекторатом Москви.

Джованні Спалоліні, лідер республіканської партії, не скривав, що нічого, сказав своє правду в очі прем'єр-міністрові, витягаючи свою партію з урядової коаліції і рівночасно схвалюючи акцію ЗСА, яка привернула престиж Заходів в боротьбі з тероризмом, явищем який також розділяє італьєтську демократичну систему.

Цікавим у виступі Б. Краксі було тільки те, що він пожувався парламентарі, що американські літаки хотіли також примусити італьєтський літак, який італьєтці перевозили Махомеда Аббаса, терориста-ініціатора захоплення корабля „Ахїлле Ляро“ із Сицилії до Риму. Коли італьєтський джет намагався перестерігти американців перед небезпечною акцією, американський пілот заявив італьєтському, щоб він вступився і не перешкоджав йому у виконанні його завдання. До приземлення не дійшло тільки тому, що пасажирський літак з терористом М. Аббасом летів над територією густо заселеної ЗСА не хотіли брати на себе ризика катастрофи. Коротко після цього італьєтці звільнили Аббаса і його спільників і дозволили їм виїхати через Трієст до Югославії, звідки вони висмикнулися до Південного Ємену і тим самим уникнули, прийнявше покіно, покарання американським судом. ЗСА гостро заперечували проти такої поведінки.

Після цієї драматичної промови і розкриття ще багатьох інших таємниць із заприязненою державою, тобто ЗСА, Б. Краксі поїхав до президента корабля і скарж на резинацію на руки президента Італії Франческо Коссігі. Коли демісія уряду була офіційно проголошена засобами масової інформації, республіканські газети в Італії написали: „Із соціалістами співпрацювати не можна; вони в критичний хвилини можуть зрадити навіть інтереси власної батьківщини“.

У СВІТІ

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЯМИ з Чиле, противники телевізійного уряду, згідно військовій хунті, продовжують вести терористичні акції проти урядових інсталцій і людей пов'язаних з урядом. Цього тижня різні політичні групи, переважно марксистські, комуністичні і крайньо-ліві, підклали 14 бомб під різні об'єкти і зрвали пасажирський поїзд у під'їзді до Сантьяго. Крім терористичних акцій противники влаштували голосні демонстрації на вулицях різних міст не зважаючи на те, що поліція є дуже безоглядна у відношенні до демонстрантів і вживає проти них слізоточивий газ, воду з пожежних автомобілів, а у випадку нагальної потреби також гостру зброю. Демонстранти вимагають звільнення всіх політичних в'язнів і привернення демократичних свобод для чилійського народу. Політичні спостерігачі кажуть, що не всі чилійці погоджуються з лозунгами противників, бо дехто пам'ятає, що „демократію“ лівого зразку, зліковдану теперішньою хунтою.

БРИТАНСЬКІ ПОЛІЦІЙНІ чинники і прокуратура обвинувалили чотирьох індійських сікхів за те, що вони підготували атентат на прем'єр-міністра індійського уряду Раджіву Ганді під час його офіційної візиту до Великобританії. Прокуратура покищо не подала до відома ані прізвищ змовників, ані обставин планованого вбивства. Службовці британського Скотланд Ярду арештували заплотозрених сікхів ще минулої п'ятниці, але не подавали цього до загального відома. Р. Ганді прибув до Лондону в понеділок, 14-го жовтня, і покинув Великобританію у вівторок, 15-го жовтня, після розмови з прем'єр-міністром Маргарет Тачер й її близькими співробітниками. Політичні спостерігачі здогадуються, що він протиснув британців сповістити терористичну діяльність сікхів і кашмірських сепаратистів, які загніздилися у Великобританії. Лондонська поліція хоронила Р. Ганді більше, як кого-небудь перед тим.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ гелікоптери і японські торговельні кораблі врятували 76 філіппінських моряків із затонутого корабля „Маркос Фаберет“, яке плило в сторону Тайваню, переладане будівельним матеріалом і ризом. Ніхто не знає причини затонування корабля, але спеціальна урядова комісія розпочала вже следствие, щоб встановити як і коли почав потопити корабель. Гелікоптери розшукують ще за 16-ма моряками, які пропали без вістей.

ЛІДЕР ПАЛЕСТИНСЬКОЇ Визвольної Організації Ясір Арафат поздоровив „з успіхом“ Махомеда Аббаса, одного з провідників відкоплені від ПВО палестинської групи, яка підготувала і зреалізувала план Аббаса про захоплення пасажирського італьєтського корабля на Середземному морі. Дводенна драма із захопленням закінчилася, як відомо, вбивством американського громадянина Леона Клінггоффера з Нью Йорку і, в дальших наслідках, резинацією Італійського уряду прем'єр-міністра Беттіно Краксі, який дозволив Аббасові виїхати з Італії під час того коли З'єднані Стейти Америки домагалися його видачі. Ізраїльські розвідки речники передали Департаментові юстиції ЗСА заарештовану розмову Аббаса з його підлеглим, яка виразно вказує на його співучасті у захопленні корабля. На підставі цієї записаної розмови Уряд ЗСА має тепер більше моральне право домагатися від урядів держав світу видачі палестинського терориста на суд в Америці.

СВОБОДА **СВОБОДА**
Українська щоденна газета
FOUNDED 1993

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNA members: \$7.50 — 6 months, \$15.00 — 1 year. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає свої права на потреби виправляти скорочувати надіслані матеріали. Незаповнені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допущивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНСОУ \$7.50 на 6 місяців, \$15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — \$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Криза уряду в Італії

Є різні рекорди у світі. Італія здобула світовий рекорд щодо числа урядів від кінця Другої світової війни, яка скінчилася для Італії трагічно.

І диктаторський президент-прем'єр Беніто Муссоліні загинув з рук комуністичних партизанів 28-го квітня 1945 року, отож на кругло два тижні перед капітуляцією Німеччини Гітлера, який застрівся у бункрі під канцлерським палацом у Берліні. Останній король Італії Гумберт, син Емануеля III, який зрікся престолу, володів кругло один місяць: від 3-го червня 1946 року Італія є демократичною республікою, в якій конституція забороняє існування фашистської партії, але не згадує про партію комуністичну, поруч якої існує мозаїка різних інших політичних угруповань. Все ж, права Християнсько-демократична партія осягла довгі роки більшість у виборах і її репрезентанти складали щораз новий уряд. Найславетнішим післявоєнним прем'єром Італії був християнсько-демократичний лідер Альчіде де Гаспері. Проте комуністична партія, друга за чисельністю після християнсько-демократичної, довела до анархізації в країні і створила клімат, пригожий для народження комуністичної терористичної організації „Червоні бригади”: ті терористи скопили і убили колишнього енергійного християнсько-демократичного прем'єра Альдо Моро. Убивників скопили і засудили на довічні в'язниці кари.

У минулий четвер італійський прем'єр Беттіно Краксі, соціал-демократ, проте опертій на партійній коаліції з участю також правої Республіканської партії, подався до дімісії. Парламент відмовив йому довіри після того, як він на власну руку, без згоди цілого уряду, зокрема міністра оборони Спадаоліні, звільнив арабського терориста Абдула Аббаса, ніби тому, що Аббас мав дипломатичний паспорт Іраку та „не було достатніх доказів його причетності до скоплення італійського корабля „Ахілле Лавро” 7-го жовтня ц.р..

Упадок італійського уряду у зв'язку з тим останнім терористичним актом Палестинської Визвольної Організації підкреслив міжнародне значення сучасного терористичного руху. Водночас та дімісія стала наявним доказом, що громадська думка в Італії, зокрема в її політичній верхівці, таки ворожа тероризмові і схилена в сторону ЗСА, а не СССР. Зрештою Італія була і роздерта внутрішніми конфліктами і проблемами. Вона належить до західного військово-політичного блоку НАТО і до Європейського економічного ринку, вона дозволила Америці на встановлення на її території частини далекобійних ракет, вона — без уваги на силу комуністичної партії — здебільша дуже релігійна, горда на перебування на її території Ватикану.

Ця остання криза уряду в Італії — кільканадцять з черги, відколи настала там парламентарна система з усіма її прикметами і хибами, має більше значення, як кризи попередні. Бо вона безпосередньо стосується проблеми міжнародного тероризму, зверненого в першу чергу проти Америки. Італія мусить зберігати приязні зв'язки з арабським світом з уваги на свою географію — її ділить від Північної Африки з її арабськими країнами смуга Середземного моря, та з уваги на її економіку, тісно пов'язану з ринком збуту в арабських країнах та традиційним товарообміном. Тому цікаво, чим закінчиться та криза уряду. Цікаво, як поведеться далі новий італійський уряд супроти Америки, яка різко заперечувала була проти звільнення Абдула Аббаса, коли вміжчас з'явилися вже безперечні докази на тісну причетність того араба до злочину скоплення італійського корабля. Вислід цієї італійської кризи уряду може мати вплив також на дальший розвиток американсько-єгипетських відносин, доведених над берег повного розриву — всупереч життєвим інтересам обох тих країн. Тому цікаво, який буде дальший хід подій в Італії і цілому Середземному обширі.

КОРОЛЬ БЕЛГІЙ Бодуін запропонував теперішньому прем'єр-міністрові уряду Вільфреду Мартенсу, коаліції якого здобула найбільше голосів у парламентарних виборах, зайнятися формуванням нового кабінету. В повідомленні сказано також, що Мартенс прийняв пропозицію короля і заповів зустріч з лідерами політичних партій, які співпрацювали з ним в минулому.

Нещодавно відповідальні за радіопересилання американські кола повідомили, що з 1-им жовтня почав діяти при „Радіо Свобода” і „Вільна Європа” в Мюнхені новий відділ „Радіо Вільний Афганістан”, що має за мету надавати інформації про боротьбу афганського народу за самостійність, про події в світі тощо. Завданням радіо є спростувати пропагандивну фальсифікацію, що її під советським контролем подає радіо Кабул. Діяльність „Радіо Вільний Афганістан” зараз же зустрілася із гострою реакцією Москви. ТАСС заявив, що це нова американська спроба дезінформації з метою оправдати політику терору, що її нині в Афганістані підтримує ЗСА та що це „невиправдане війна суверенному Афганістану”. ТАСС при тому цинічно (як і Горбачов в Парижі) заперечує стосування будь-якого терору советськими окупантами в Афганістані й повідомляє про „розквіт” країни та про повернення тисяч втікачів, які, мовляв, залишили Афганістан, втікаючи перед „терором банд”. Тепер же американці, що віддавна підтримують ці „банди” вестимуть в їх користь пропаганду криз.

Можна думати що це лише заповідь масової компанії, скерованої проти „Радіо Вільний Афганістан”. Немає сумніву, що Москва докладає всіх старань, щоб прийнятні послабити інформацію та коментарі цього афганського радіо та що при тому вона знайде

Згідно з дослідженнями Світової організації здоров'я, поверх 200 років комах виявилось досі відпорність на дію комаховбивчих речовин.

Найгірше, проте, що поміж тими комахами щонайменше половина становить небезпеку для людського та тваринного життя. Згідно з інформаціями, переданими членам Об'єднаних Націй цієї Світової організації здоров'я, поміж тими біологічними бунтарями нараховують 38 родів комарів, носіїв малярії, поверх сотні родів мух, що розносять жовту тваричку та стільки само родів журих бліх, що поширюють чуму.

Але, не зважаючи на напругливі зусилля та дослідження Світової організації здоров'я, досі не розв'язано, які проблеми відпорності комах, ані не знайдено нової, універсальної комаховбивчої речовини. На думку речника цієї Організації, який не знайде нову успішну комаховбивчу речовину, людство мусить скористатися порошком ДДТ, якщо не хоче спричинити катастрофу світового здоров'я.

В обороні ДДТ, виступив також на конференції Об'єднаних Націй нобелівський лауреат д-р Ч. Е. Борлаф у своєму рефераті про вироблення нових родів пшениці. На його думку, джерело гістеричної „і” до деякої міри, безвідповідальності

М.С.

КРУТІ ШЛЯХИ АМЕРИКАНСЬКОЇ РАДІО—ПОЛІТИКИ

послух серед різних американських „спеціалістів”. Так сталося і в інших радіослужбах, де ці „спеціалісти”, часто заледве знаючи дещо російську мову і, не маючи жадного уявлення про внутрішні стосунки в СССР, намагаються свою лінію пересилати, зокрема національним радіослужбам. Допомагають їм в тому різні підозрілі американські „ліберали”, які з уважливістю гідною кращої справи пильно слідувати, чи до тих пересилань не закрадається уявний антисемітизм, націоналізм, об'єктивна інформація про справжню російську суть советського режиму, а вже, боронь Боже, думки про боротьбу за самостійність. Один із таких „спеціалістів” Крічлов доводив навіть до того, що українці у своїй більшості жадної самостійності не прагнуть і хочуть навіки залишитися з росіянами.

Після приходу до влади президента Регена і реформ переведених в „Радіо Свобода” можна було надіятися великих змін на краще. І справді, спершу здавалося, що національні служби цієї радіослужби стануть дійсно на службу своїх народів, порушуватимуть найпекучіші проблеми національного поневолення, спростуватимуть і історичні та сучасні брехливі фальсифікації, що ними советська

дезінформація намагається годувати неросійські народи. Сьогодні можна сказати, що ці надії завели. Група „спеціалістів” і далі діяла в радіослужбі, зокрема ті, яких повністю не усунуло, хоч і позбавлено попередніх впливів. Вони почали на всі боки поширювати „інформації” про націоналістичні настрої, передусім в українській службі, і під впливом цих „інформацій” розгорнувся широкий фронт нападів на національні пересилання. Великою мірою „допомогли” тому і деякі жидівські кола на чолі з Візенталем, що пішли в одному проти українського фронту з советським режимом.

Результат цієї підірваної кампанії був такий, що, не зважаючи на усунення цензури, на національні радіослужби пішов натиск із різних сторін, на жаль, навіть із боку керівників радіослужби з Джеймсом Баклі на чолі, щоб національні радіослужби „злагіднювали” свої пересилання. На чому полягає це „злагіднювання”? На практиці воно зводиться до повернення в минуле. „Дразнильниці” теми стали історія України, якої цикл став постійно пересилатися в Україні для спростування багаторічних грубих фальсифікацій цієї історії з боку советських „вчених”. І то, не зважаючи

на те, що і в Україні в свій час проходили такі спроби дефальсифікації історії України, нагадаймо тільки Брайчевського. Ще „дразнильшою” стала тематика нещодавньої визвольної боротьби під час Другої світової війни і після неї, що її вів національно-визвольний рух, як і вияви цієї національно-визвольної боротьби, що її сьогодні продовжує вести українська політична еміграція на Заході. Хоч президент Реген у свій час солідаризувався з цією боротьбою. Але для різних „спеціалістів” замаскованих русофілів, все це є ересиво.

Загальновідомо, що русифікація в СССР є результатом тісного пов'язання сучасного советського імперіалізму з історичним російським, адже жадними комуністичними теоріями її пояснити не можна, як і не можна її виправдати будівництвом так зв. соціалізму. Сучасні кремлівські володарі під маскою советської фразеології прагнуть доклати того, чого не вдалося вчинити російським царям. Але про це національні служби „Радіо Свобода” не можна говорити, всьому, мовляв, винен лише комунізм. Хто ж в одне пов'язує цей советський комунізм з російським імперіалізмом, „націоналізм” — ненависник російського народу. Таким чином „Радіо Свобода” великою мірою йде по одній лінії з советським режимом. Хоч український самвидав вже не раз і не двічі підкреслював єдність

(Закінчення на стор. 3)

БІОЛОГІЧНА ВІЙНА

дуги малярії, що становить нечуване досягнення в аналах народного здоров'я. А ще й сьогодні поверх 350 мільйонів людей забезпечені від цієї страшної недуги, саме, через вживання ДДТ в ріднішті. Слід при тому згадати, що у висліді піднесення стану здоров'я на нашій планеті, настало покращання його економічного добробуту, зростом продукції рижі й пшениці: в Індії, Непалі, Тайвані та піднесенням вартості маловиданих, рідкісних продуктів.

Що ДДТ — нешкідливе для людського життя доказує те, що, не зважаючи на дуже високу продукцію цієї речовини (400,000 тонн річкової) та постійний контакт з нею сотень мільйонів жителів землі, досі було занотованих лише кілька випадків пошкодження та захворювань, спричинених, до речі, або випадковим, або самогубним впровадженням цієї речовини до нутра організму.

Не було, проте, досі ні одного випадку, щоб ДДТ зумовило розвиток пестряка, або було спричинником генетичних змін у організмі. Доцегочасні дослідження виявили, що поміж поверх 1,400 хімічними речовинами,

лише дві з них мають зближену до ДДТ характеристику: Малатон та Проксур, але вони менше активні та успішні, ніж ДДТ.

Немає сумніву в тому, що коли „Оборонний фронт довідки” та зв'язані з ним групи оборони природи добулись заборони вживання ДДТ, прийде черга на інші протипошесні хімічні речовини, які у висліді можуть зменшити доцегочасні збори на 50, або більше відсотків та піднести ціни харчових продуктів учетверо, або й вище. Хто тоді забезпечить харчові біди прощарки населення землі, а яких 25 відсотків живе на грані голодової смерті? Напевно не любители природи та дичини!

Виявляється, що не зважаючи на всі тіні та недоліки, які виявляють постійно оборонці природи в хімічній речовині ДДТ, вона досі, не є прокляттям але благословенням людства.

Звичайно, це не значить, що людство має сісти на лаврах та дивитися бездільно на процес росту відпорності комах та наскоком проти комаховбивчих засобів, особливо тих, що загрожують здоров'ю людини. Тому не слід дивуватися, що Організація світового здоров'я вдарилася в лави на сполух та заповіла хімічну війну усім біологічним бунтарям природи.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про прощання зі соеною

Христі і Юркові в альбом

Вона стояла на сторожі нашої хати, таки при заїді, розтягаючи свої чоразширші опікунчі зелені рамки. Її привітлива зелень, що так нагадувала рідні Карпати і її місце саме на краївці перед хатою були причиною, що ми, вперше приїхавши туди, відразу вирішили тут жити.

Ніхто не міг сказати нам віку нашої сосни, ані хто посадив її у такому відповідному місці, що дало чару цілій садибі, яку покинутий Роман Купчинський завжди порівнював до старого галицького прихистка.

Наша сосна своїм широким стовбуром обдбавляла хороніла наш город і заїд перед нею надто тверезими водами, що не один раз на протязі останніх тридцяти років затримували свої автотакти на нью, що своєю силою умів їм встоятися.

Тридцять років — це довгий проміжок часу, в якому доводиться пережити багато гарного і поганого, в якому можна знайти багато друзів не лише серед людей, але і в природі. Такою приятелькою була ця сосна для нас усіх. Для старших нагадувала батьківщину і своєю приязню допомагала створити нове життя на американській землі. Для дітей вона, і ця хата, були нерозривно зв'язані з поняттям рідного дому, в якому вони пережили щастя дитинства і з якого вирушили у власний світ, щоб далі при кожній нагоді повертатися тут з радістю і саїнітментом.

„Наша сосна” за ті довгі роки була завжди з нами і завжди нашою гордістю. Літом кидала широкі тіні на гарячу, спалену сонцем траву, осінню прикрашувала своїми зеленими шпильками опустів від листя вулицю, зимою сніг задержувався на її гілках, просікуючи тисячами самоцвітів до сонця.

Вона сильна і велика, ледве похилилася під подувою вітру, а було їй за ті роки багато. Але тепер прийшла несподівана згубна буря із гарним жіночим іменем Глорії, але тим разом наша сосна не зміцніла і встоялася. Її широкі дами рамена з зрюкотом впали просто на хату, немов щоб закрити її своїм галуззям охоронити перед знищенням бурі, що шаліла того дня.

Було щось грандіозного і трагічного у виді того мого дитинного дерева, що лежало, закриваючи цілу хату, із роззявленою немов зріб'якою, де було колись коріння.

О—КА

АМЕРИКАНСЬКО-АРАБСЬКА

організація в Лос-Анджелесі оголосила, що виплатить грошову винагороду за інформацію про осіб, які спричинили вибух у приміщенні осідку організації в Санта Ана, під час якого загинув один з її керівників. Сума винагороди становить 100,000 доларів.

на-Кавоюмський п.н. Григорій Крук — скульптор”. Знайомий з каталогами майстра з радістю обходив з ним усі місця його оригіналі його праць, які ще при ньому залишилися, чи які він саме оформлює. Розпочав мандрівку від УВУ, де його кількадесят творів включно до вдалого портрету ректора Володимира Янева, а далі його робітню і врешті ливарню, в якій перекопуються уже відлиті, або приготувані для відливу нові праці. Особливо цікаво було оглядати який тузен — два його портрети відомих їй невідомих мені осіб і ствердити це, про що менше знає українська громада, що Григор Крук є також дуже талановитим портретистом. Він теж непересічний мистецтвець: під час його перебування в Мюнхені подарував НТШ велике погруддя його патрона Тараса Шевченка, який буде незабаром пишатися у новоприведеному домі НТШ побіж погруддя роботи Архипенка й Молодожанина.

Ще б на закінчення сказати, що Григор Крук товариш-ка і жартівлива людина. Пригадується мені його майже професійний жарт. Одна пані, який він готував портрет, часто надокучувала йому різними запитаннями й пропозиціями. Одного разу, коли його того було забагато, а вона турбувалася, чим, що її портрет є мало до неї подібним, він сказав: „Пані, як далі буде мене турбувати зроблю ваш портрет зовсім подібним до вас”. Більш серйозним були жартом висловлені погляди на любов і мистецтво, які, як гриби, можна ствердити, чи правдиві тільки після вжитку. Автім, додав він, єдиними речами в світі для яких немає об'єктивного мірила, є власне мистецтво і любов. Не думаю, що майстер на всі руки Крук готовий оспорювати всі вище наведені погляди на його мистецтво.

Цієї осені в Лондоні відбудеться чергова виставка Крука. Чи послухав він приятельські поради і погодився на перенесення цієї виставки до Нью-Йорку, мені невідомо. Але може й послухав, адже з Лондону — вперше в його — ближче до нашого міста, як з Мюнхена, зокрема як будуть готові транспортні скрині. А Нью-Йорк місто Метрополітального Музею й Українського Музею, що й казати про Об'єднаних Українських Мистців та вдаче НТШ, — всі після 24 років відсутності тут славного мистця Григорія Крука з відкритими руками і серцями, а може й кишенями.

Кінець.

Ярослав Падох

ПРО МЮНХЕН І ВІДЕНЬ, УВУ Й СВ. ВАРВАРУ ТА СКУЛЬПТОРА КРУКА

III.

Після закінчення війни перенісся до Мюнхену, де й живе досі. В 1946-1948 роках викладав в університеті УННРА. За допомогою архієпископа І. Бучка й свого брата Івана створював в Італії на протязі 1949 року. А після цього проходили довгі роки на праці в своїм ательє в Гвабінгу, які переривали закордонні поїздки з виставками своїх творів в Італії, Англії, Австрії, Швейцарії, Югославії, Америці й Канаді. На нашому континенті виставляв в Нью-Йорку, Філадельфії й Торонто. Крім цього бере участь у щорічних виставках у Домі Мистецтва в Мюнхені, часто як член журі. Його праці знаходяться в Національному Музеї у Парижі, у Ватикані, Британському Музеї у Лондоні, в Державному музею у Дубровнику й інших відомих галереях. 1964 року одержав на приватній аудієнції почесну медаль від Папи Павла VI. Його велика різьба знаходиться на трагічному цвинтарі в Гімді, а велична статуя Анни Ярославни, королеви Франції, стоїть перед входом до магістратського будинку в місті Кенінсбрун.

Ледве чи багато різьбарів придбало так багато призначення від широкої публіки й, що важливіше, від фахової критики, як наш земляк, Крук. Загалом раніше показані каталоги із декілька сотнями знімків його творів говорять про їх цінну не тільки на німецькому ринку. У вступі до одного з них пише про Круга Жан Кассу, консерватор і директор французького Національного Музею, таке:

„Український скульптор Григор Крук пройшов свій шлях, як справжній артист крізь усі бурі й негоди нашої трагічної епохи. У різні роки експлуатувати завершив він своє діло далеко від рідного краю й від рідного селянського

побуту, які покладали непроминаний знак на його мистецтві. Вони залишилися живою частиною пам'яті майстра й проявляються живо й невідчужливо в його творчості. Їх вартість породила ширість, відкритість і зворушлива широкість селянської. Все це викликає у нас непереможне почуття симпатії не лише народна пісня, яка віддихає повітрям і землею, які її створили”.

У вступі до другого каталогу автор передмови д-р Іза Бавер доповнює оцінку Кассу словами: „Різьби Круга є гарні, завдяки своїй суцільній цілості. Це є те, що всім цим маломішаним, духовно незмішаним простим людям дає щось з свободи й суверенності, що від тих людей промінує”.

Українськість творів майстра, який тільки дитиною пробував у своїм краю, підмітило авторитетно директор Клеметинської галерії в Дубровнику, проф. Томислав Суляк. „Хоч його мистецька освіта — пише він про Круга, — пройшла в Німеччині передусім під впливом Берлінської школи, то все ж в його творчості проявляється сильна внутрішня пов'язаність зі своєю батьківщиною. В його працях відчувається виразно присутність України і традицій українського скульптурного мистецтва”.

У швейцарському журналі „Форма і Дух” за листопад 1981 р. психолог і редактор Волтер Аліспах, підмічючи легкий пессимізм Круга, як наслідок важкого життєвого шляху й неспівпущої працьовитості, оцінює його, як „справжнього мистця, який заглядає за куліси і швидко схоплює найсуттєвіше у людини. Були при цьому великим ворогом неперехворітості”. В цьому журналі присвячено Кругові передову п.н. „Григор Крук — Зворушливий мистецтво”, а на зовнішній обкладинці поміщено його світліну, що її читач знайде в цій статті.

Усі ці призначення найвищих авторитетів скульптурного мистецтва світу збирає, не лише в соці, колишній професор нашого мистця Бруно Бренер в словах: „Прихильна доля вклала Г. Кругові в коліску талант, як дар від Бога. Його праці вказують на це високе походження. Його діло буде оцінене майбутніми генераціями, як вияв вищої сили. Це є найвище призначення для мистця”.

Про Григорія Круга писали й високо оцінювали його творчість також українські мистецтвознавці. Варто пригадати статтю д-р Наїлі Плюш п.н. „Скульптор” (Григорій Крук), („Література й Мистецтво” Торонто, лютий 1978) та виготовану до друку розвідку проф. В. Кармази-

Круті шляхи...

(Закінчення зі стор. 2)

царських російських шовіністів з сучасними совєтськими. Але ці проблеми в „Радіо Свобода“ стали табу. Зате національним редакціям „пропонують“ відділення життя в СРСР, що його подає на своїх сторінках совєтська преса, хоч це тотальна фальсифікація справжнього життя в національних республіках зокрема.

Тим часом саме в совєтській пресі дуже часто можна спостерігати, які проблеми Москву найбільше турбують, і за які вона найбільше нападає на західні переселення. Так, наприклад, в „Комуніст Естонії“ (8-ий випуск за 1985 рік) в статті „Фабриканти брехні і наклепів в естонії“ розповідається про „підвищення пропаганди“ американських радіостанцій, вважаючи, що сюди належить передусім така тематика: „Підкидання совєтським людям брехливих концепцій самовизначення націй, національної культури і національної самостійності“, привілеї російського народу в стосунку до

інших народів СССР і русифікації, протиставлення російського і хоринського населення у національних республіках, тобто упривілеювання становища росіян. „Радіоголоси регулярно повідомляють про проголошення днів незалежності, тижнів повнозасідання, тижнів роковини окупації“.

В той же сам час саме цю тематику „радіють“ національним службам якнайбільше обмежувати, а займатися антикомунізмом, культурництвом та „об'єктивною“ інформацією. Як зачуваємо новим директором для радіостанцій на місці Баклі має стати донедавна директор „Голосу Америки“ Дж. Пелл, кажуть добрий знавець совєтських справ, колишній кореспондент в Москві. Можливо, він приведе до порядку всяких „совєтологів“, що обіди відповідальні посади в „Радіо Свобода“ і саботують справді об'єктивну інформацію народів СССР та вільне коментування подій у цій совєтсько-російській імперії.

Караються, мучаться, але не каються

„Якщо я був би останнім українцем на світі, я і тоді борюся за Україну“.

Л. Лук'яненко

Сильний духом

Евген Сверстюк

Евген Сверстюк народився у 1940 році. За фахом літературний критик і публіцист, науковий співробітник Інституту психології Академії Наук України. Автор кількох праць, які були поміщені в офіційній більшовицькій пресі, а також поширені українським і російським Самвидавом. Серед них була цікава аналіза роману Олеся Гончара під назвою „Собор у ристуванні“, есеї „Іван Котляревський сміється“ та декілька інших праць.

Евген Сверстюк осудив московський наступ на українську культуру і мову з метою її знищення, а також переслідування українських культурних діячів, які мали відвагу висловити протест проти русифікації в Україні. Як чесна людина і український патріот, Е. Сверстюк включився в рух національного відродження в Україні, що почав себе виявляти на початку 60-их років, і в цьому русі займав передові місця. Шестидесятниками сприяли розвиткові інакомудства, гуманізму та жадобі соціально-національної свободи в Україні. Це були роки українського національного піднесення, ознаменовані іменами Е. Сверстюка, В. Чорновола, В. Мороза, І. Світличного та багатьох інших речників національної української ідеї.

За активну громадську діяльність, яка виявлялася у виступах на захист української культури і національної самобутності, Е. Сверстюка в 1956 році звільнили з роботи і таким чином не дали йому захистити вже готову дисертацію. До 1972 року Е. Сверстюк працював відповідальним секретарем „Українського ботанічного журналу“ і одночасно брав активну участь в Самвидавному журналі „Український вісник“. Його мужність і принципова постанова проти свавілля КГБ неодноразово була підтверджена його підписа-

ми під багатьма відкритими листами-протестами проти політичних репресій в Україні та відродження добрих стосунків. Варто згадати, що Евген Сверстюк разом з Іваном Дзюбою, Ліною Костенко, Михайлою Кошубинською і Віктором Некрасовим підписав відкритого листа до редакції газети „Літературна Україна“. Цей лист був надрукований у „Українському віснику“ у жовтні 1970 року. В ньому автори писали про нестерпну атмосферу, спричинену КГБ у відношенні до українських патріотів. Відомі київські літературні протестували проти гоніння наклепів на журналіста Вячеслава Чорновола, проти атмосфери підозри і людинонавистства, яку створювали газетні статті в „Літературній Україні“.

Евген Сверстюк протестував проти „підсилювання шовіністичної кровожадности обивателя, який у кожному українцеві бачить „націоналіста“ і „бандерівця“. Авторі листа уважали своїм обов'язком засудити статтю Полторацького „Ким опікується деякі „гуманісти“. Полторацький на вір своїх статтей доносів за сталінських часів на Остапа Вишню, називаючи його „куркульським

недобитком і фашистським агентом“, вимагав фізичного розправу з ним. Тим разом Полторацький голосливо твердив, що автори (а їх було понад сто науковців) протестного листа обороняють „ворогів“, „ідеологічних диверсантів“ В. Чорновола і С. Караванського. Полторацький у своїй статті свідомо вводив в блуд читачів „Літературної України“, бо перекручував факти і додавав свої думки до акту обвинувачення В. Чорновола з думкою зробити з нього більшого ворога народу, ніж його звинувачувало КГБ. Полторацький провокаційно заявляв, що В. Чорновола нібито судили за „пропаганду націоналістичних поглядів та нелегальне пересилання за кордон антирадянських матеріалів“, тоді як нічого подібного на суді не було. Провокатор Полторацький у своїй статті приписує В. Чорноволові цілком вигадані слова: „Це зовсім не потрібна організація (комсомол), яку треба ліквідувати, не зайве було б навіть фізично. Коли куркуль активістам розрізали животи і набивали пшеницею, тепер потрібно набивати тим же активістам животи їхніми програмами і божжевільними гаслами“.

Евген Сверстюк співавтор відкритого листа до „Літературної України“ вимагали від Полторацького документально довести належність цих слів В. Чорноволові або вибачитися за наклеп. Авторів сміливого листа опісля покарали тюремно, за винятком В. Некрасова, якому КГБ дозволило вийти за кордон.

Слід згадати, що Е. Сверстюк на вчорі в пам'яті Василя Симоненка у грудні 1963 року мав слово, яке було поміщене у Самвидаві „Український вісник“ у січні 1971 року. У своїм слові Е. Сверстюк сказав: „Симоненко - єдиний поки що поет, що викристалізувався на провінції і свій струмінь в поезію, струмінь оголеної правди і невідкупної честі... Знав село по своїх заболочених цоботах як працівник газети. Але він дивився на життя не як „представник“, а як людина, як син дивиться на безпорадну матір“.

Коли в Україні прокотилася нова хвиля арештів, тоді, в січні 1972 року в Києві теж заарештували Е. Сверстюка. Це був перший удар КГБ по українській культурній діячів, т.з. шестидесятниках. Суд над Е. Сверстюком відбувся за закритими дверима. Йому приписували його самвидавні літературно-критичні статті, виступ перед учителями на Волині з критикою роботи шкіл. Все це було тавроване сумнозвичиним штампом т.з. „антисовєтської агітації та пропаганди“. Навіть розмови з друзями і знайомими прокуратор назвав антисовєтськими. Це й була та сама „шовіністична кровожадность“, про яку йшлося у відкритому листі. Евген Сверстюк протестував проти цієї горезвісної статті Полторацького, який провакційним писанням „підсилював шовіністичну кровожадность і у кожному українцеві бачив націоналіста і бандерівця“. Не інакше поступали судді і прокуратор, застосовуючи цей самий штамп, що його вживав Полторацький у своїй статті. За вислів тільки критичних думок Е. Сверстюка засудили на 7 років каторжних таборів і 5 років заслання. Це на 12 років позбавило людину людської гідності, пониження і жахливого переслідування вселюдного таборовою адміністрацією.

Евген Сверстюк тримався гідно і мужньо. Його не застрашили і не заламали таборові знущання і терор. Своєю боротьбою за справедливість він не припинив, перебуваючи за колючим дотром концентраційного табору ч. 36 Пермської ситі каторжних таборів. Так, влітку 1974 року він брав активну участь у місячному масовому страйку політ'язнів табору. Страйк проводився на знак протесту проти нелегального ставлення адміністрації, зокрема проти побитів. Того ж року Е. Сверстюк разом з групою інших політ'язнів звернувся з відкритим листом до міжнародного Червоного Хреста. В цьому листі політ'язні звертали увагу міжнародної громадськості на жахливі умови, в яких перебували політ'язні в московських касетах, на що зовсім не звертає уваги т.з. Совєтський Червоний Хрест. Єдиним засобом протестів лишаються голодовки. Хоч як тяжко виборити в'язням голодувати, але сильна віра в справедливість вимагає давати їм таку голодовку, щоб вони не мали спокою, бо зводили московська таборову адміністрація в часі голодовки ще більше знущалася над своїми жертвами; забороняє голодуючих до тюремних карцерів. Бувало, що адміністрація була змушена поступитися на вимоги в'язнів, обіщувала поліпшити таборові життєві умови, та після голодовки таких в'язнів, а особливо організаторів, розбивали на групи і перекидали в інші концтабори, де доводилося в'язням примиритися з долею або починати голодовку наново. Такі Евген Сверстюк після голодовки був перекинений до табору ч. 35, де в більшості перебували політичні в'язні.

Евген Сверстюк свій заступ віддав повністю і не заломився, не скорився всемогутньому КГБ, яке від кожного українського політ'язня вимагало покайної заяви. Для КГБ легко зліквідувати людину фізично, але КГБ є безсиле супроти духа і волі людини. Тюрми і концтабори є найкращою кузницею гартування людських характерів. Слабим духом не витримують, заломлюються, але таких є дійсно небагато. Е. Сверстюк перейшов свою хресну дорогу гідно і мужньо, вийшов переможцем над задумами КГБ. Як його доля тепер, покищо невідомо. Навпевно КГБ не спускає зі Сверстюка свого ока. Та він не одинокий, таких тисячі, що мали відвагу і силу волі стати на прію з московським мотлохом. Це свідочи, що волю України поставили вище свого особистого життя. Це заперка того, що правда України переможе злонамірні плани Москви і скорше чи пізніше Україна заживе вільним життям.

Громада Бриджпорту вшановує пам'ять Я. Гури

В неділю, 18-го серпня 1985 року, зараз після Служби Божої та Панахиди, відбулися поминки за св. п. Ярослава Гуру в церковній залі св. Покрови в Бриджпорті, Конн. Сумна вістка про смерть Я. Гури прийшла несподівано із Польщі, де він відвідував свою сестру, ближчу та дальшу родину. Помер він 22-го липня цього року на атаку серця. Для бриджпортської громади св. п. Я. Гура був відомий із відданої громадської діяльності протягом довгих років. Він був представник і меценат Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті, член головної Управи та скарбник Громадського комітету Надбужанської землі, член Головної управи оборони Лемківщини, головний скарбник Комітету відзначення Великого голоду в місті Бриджпорті та доволі тривалий секретар слідувачих організацій: церковний комітет св. Покрови, Відділ УККА, Пластунів, Український Братський Союз, Український Народний Дім у Бриджпорті та голова Контрольної комісії 59-го Відділу Українського Народного Союзу. Українська

громада в Бриджпорті втратила відданого та жертвенного громадянського діяча. Жалібною сходиною-поминок відкрив парох св. Покрови о. крилошанин Ярослав Шуст і передав даліше ведення голови церковного комітету Василю Пелешукові. В поминальному жалібному слові В. Пелешук згадав коротко про пращу та жертвенність св. п. Я. Гури. Олександр Шуст передав усно співчуття родині Покійного від члена комітету Надбужанської землі мігра Костюка з дружиною з Королора. Шануючи пам'ять Покійного, згадували св. п. Я. Гуру його знайомі і родина при каві та солодким, яке приготувало Сестринство при церкві св. Покрови. Всі відчували, що передчасний відхід св. п. Я. Гури залишив у нашій громаді місце, яке тяжко буде заступити. В порозумінні з родиною та представниками місцевих організацій, замість квітів на його свіжу могилу, проситиме складати датки на Гарвардський Український Студійний Інститут, а головним на 1000-літній проєкт Хрищення України.

I.G.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в посередності поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи“ разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБУСІ

ЕВИ ЯРЕЦЬКОЇ

яка припадає 3-го листопада, будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ ЗА ПАНАХИДАМИ

в Римі, Чикаго і в Гамтреку, Миш., в церкві

Непорочного Зачаття.

ПЕТРО — муж

ЛЕСЯ — дочка з мужем СЕМЕНОМ

ПЕТРО П. — син з дружиною НЕНСІ

внуки — ДАВІД, ДЖЕНЕТ, КАТЕРИНА, ПАВЛО

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

д-ра Володимира Душника

довголітнього співпрацівника редакції „Свобода“ і бувшого редактора англійського Українського Тижневика та чоловіка Марії Душник — б. заступниці Головного Предсідника УНСОУ

на СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНОСТИ УКРАЇНЦІВ

387.00 дол. зложили

ПРАЦІВНИКИ

ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛАРІЇ УНСОУ

і в-ва „СВОБОДА“

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Дорогого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

Александра Марчука

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 27-го жовтня 1985 року

після Служби Божої

на українському православному цвинтарі

св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в цей день у своїх молитвах.

Дружина АНТОНІНА з Родиною

Ділимось сумною вісткою, що в С. Паульо, Бразилія, помер 21-го вересня ц. р., після наглої та короткої недуги наш Дорогий СТРИКО І БРАТ

бл. п.

Володимир Скульський

оставляючи в болішому смутку:

брата — д-ра ЮЛІАНА ПЬВА СКУЛЬСЬКОГО

з дружиною ПАВЛІНОЮ та дітьми

АНДРІЕМ І СОФІЮ

брата — ЕЛЕОНОРУ СКУЛЬСЬКУ

брата — АНДРІАНА з дружиною

ОКСАНОЮ та синами МИРОНОМ,

ЮРИЕМ І МАРКОМ

як також дальшу Родину в Європі, Казахстані

і Канаді та Багато Друзів і Знайомих

в Бразилії і Північній Америці

Просимо про молитви за душу Покійного.

Школа Українознавства при Парафії св. Володимира в Чикаго, Ілл.

запрошує Абитурантів і Прихильників на

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

з нагоди 35-річчя заснування

в неділю, 27-го жовтня 1985 р., початок год. 12:30 дня

в аудиторії Парафії св. Володимира

2250 W. Cortez Street, Chicago, Ill. 60622

о. СТЕПАН ЖЕНЧУХ

СТЕПАН ЧУПЕЙДА, голова Батьківської Комітету

МАКАР МІСКЕВИЧ, директор школи

Інфо, маїї, датки і привіти слати на МАКАР МІСКЕВИЧ,

2608 N. Prindle Ave., Arlington Hts. Ill. 60004. Тел.: 312-398-2078, 312-439-4200

Комітет для вшанування 75-ліття життя та 50-ліття наукової діяльності

Юрія Володимировича Шевельова

власнотує

СВЯТКОВИЙ ВЕЧІР

у суботу, 7-го грудня 1985 року о 5-й год. веч.

в ресторані Holiday Inn (U.S. Highway 22, N.J., біля Бавнд Бруку)

Усіх бажаних взяти участь у цьому вечорі просимо дзвонити не пізніше 25-го листопада, на один з таких телефонів:

(201) 469-9085, вівторок-субота, від год. 10 до 3, Маруся Фізер

(212) 222-1866, вівторок-п'ятниця, від год. 11 до 4, Олена Несіна

Вступ від особи 15 дол. Чеки, письмові зголошення і привіти просимо вислати на адресу:

THE UKRAINIAN ACADEMY OF ARTS AND SCIENCES IN THE U.S.

206 West 100th Street, New York, N.Y. 10025

Діезд: Автобуси N.J. Transit відходять з Port Authority, 42 вул., Нью Йорк. Іхати до Somerville. Зі станції подзвонити до власника ресторану, а Бойчука (тел.: 526-9500), який забезпечить транспорт.

Особистих запрошень не висилаємо.

До милого побачення на зустрічі.

Комітет

ФІЛОЛОГІЧНА СЕКЦІЯ

запрошує П. Т. Членів НТШ і Українське Громадянство на

МОВОЗНАВЧУ КОНФЕРЕНЦІЮ

присвячену 150-річчю з дня народження

ОЛЕКСАНДРА ПОТЕБНИ,

яка відбудеться

в суботу, 26-го жовтня 1985 року

в домі НТШ при 63 Четверта Авеню в Нью Йорку, Н. Й.

У ПРОГРАМІ:

1. Відкриття
2. ВАСИЛЬ ЛЕВ: Олександр Потебня — мовознавець-мислитель
3. МАРІЯ ОВЧАРЕНКО: Складні питання українського церковно-релігійного словництва
4. АНАТОЛЬ БОВК: До питання усталення українського правопису в диспори
5. Запити, дискусія і постанови
6. Закриття

Початок в годині 5-й веч.

Дирекція ФС НТШ

ВИДАВНИЦТВО „СУЧАСНІСТЬ“

запрошує Українську Громадськість на

ЗУСТРІЧ

з Еммою Андієвською

та

Іваном Кошелівцем

з нагоди появи його мемуарів

„РОЗМОВИ В ДОРОЗІ ДО СЕБЕ“

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР вудбудеться

в суботу, 2 листопада 1985 р., в год. 6:30 веч.
в будинку Наукового Товариства ім. Шевченка
63 — 4th Avenue, New York, N.Y.

Після програми, в якій, крім гостей з Європи, візьме участь

ОСТАП АРНАВСЬКИЙ, голова „Слова“, відбудеться товари-

ська зустріч при вині.

„СТУДІЯ МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА“ ЛІДІ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ

ПРЕМ'ЄРА!

К. Гольдоні

ПРЕМ'ЄРА!

„СЛУГА ДВОМ ПАНАМ“

Переклад О. Варави • Комедія

Presented by Ukrainian Stage Ensemble.

Неділя, 17-го листопада 1985 р.

год. 4-та по пол.

Зал Fashion Institute of Technology

227 West 27th Street, New York City

Квитки в кранціні „АРКА“ і при кассі

Постава: Лідія Крушельницька
Музика: Ігор Соневицький
Хореографія: Ольга Ковальчук-Івасівка
Оформлення: Маріяка Шуст
Костюми і реквізит: Ельмира Герулик
Світло: Юрко Гречило, Андрій Ганкевич

Д-р Олександр Шварц**СПЕЦІАЛІСТ ВНУТРІШНІХ ХВОРІВ**

Крім того проводяться найновіші методи перегляду шлунка, раннє виявлення поліпів, грубої кишки, нехірургічне лікування геморойдів.

232 East 12th Street, New York, N.Y. 10003

(Між 2-ю і 3-ю Авеню)

Години прийняття: понеділок, середа і п'ятниця від 10-5 по пол. та в інший час телефоном за домовленістю.

Тел.: (212) 460-5622

Говоримо по-українськи.

Православна Кредитівка в Нью Йорку

платить за 4-ий квартал 1985 р.

8%

від звичайної вплати.

Рочестер, Н. Й.

Рочестер, Н. Й.

В суботу, 2-го листопада 1985 р., год. 3:30 по пол.

в залі Українського Народного Дому
при 831 Джозеф Авеню, РОЧЕСТЕР, Н. Й.

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС
в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.

в яких повинні взяти участь Відділові Урядовці, члени
Окружної Управи та Урядовці і конвенційні Делегати
наступних Відділів:

36, 66, 89, 217, 285, 289, 316, 343, 367, та 437
НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Провірка організаційної праці Окружних за останні місяці
3. Доповідь Володимира Гавриляка, головного радника УНС
4. Обговорення осінньої організаційної кампанії
5. Внески, закриття і завершення зборів

У зборах візьме участь

Володимир Гавриляк, головний радник УНС
Після зборів ПЕРКУСКА

Константин Шевчук

почесний голова

Стефан Приймак

касір

В. Гавриляк

голова

Дмитро Пристай

секретар

МАТЕРІ, БАТЬКИ, БАБУСИ, ДІДУСИ!

Ваші діти — внуки, що далеко поза рідним домом студіюють, відбукують військову службу, чи мають інші зайняття та обов'язки

не втрачати зв'язку з життям української громади, коли Ви подбаєте про те, щоб вони кожного тижня одержували

THE UKRAINIAN WEEKLY

Читачи THE UKRAINIAN WEEKLY, вони будуть поінформовані:

- про події і політику в Америці з української точки зору;
- про культурне і політичне життя українців в Америці, Канаді та в інших країнах світу;
- про події в Україні, зокрема про боротьбу українського народу за свої національні та людські права.

Тому Вашим дітям — внукам потрібний

THE UKRAINIAN WEEKLY.

Його передплата для членів, як також спеціальна передплата для студентів (нових передплатників) тільки \$5.00 річно. Для всіх інших \$8.00 річно.

Запущую чек, поштовий переказ на суму \$..... на передплату THE UKRAINIAN WEEKLY для:

(Ім'я та прізвище)

(число дому та вулиця)

(місцевість) _____ (статус) _____ (поштовий код) _____

Адресат є членом УНСОюзу у Відділі

Адресат є студентом університету, коледжу

Комітет Оборони Української Спащини

та

Головний Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу

закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. Поширення правди про Україну
2. Поборювання очорнювання та знеславлювання українців
3. Оборони громадянських прав українців

Пожертви просимо пересилати чеками або поштовими переказами на:

Ukrainian Heritage Defense Fund

c/o Ukrainian National Association

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із вивченням візком цього закличу

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу

Сума пожертви \$.....

ім'я та прізвище

число дому, вулиця

(місцевість) _____ (статус) _____ (поштовий код) _____

У Вашингтоні створено Відділ Комітету Тисячоліття**(Гарвардський Проект)**

З наближенням Тисячоліття Хрищення України кожний свідомий українець думав про те, як він вона може зробити свій вклад в справу гідного відзначення цього великого ювілею в нашій історії. Група діячів української громади у Вашингтоні, Д.К., думають зробити це створенням місцевого відділу для підтримки Гарвардського Проекту, що його заплянував і здійснюватиме Комітет Тисячоліття Хрищення Русі-України.

У березні, 29-го ц.р., з ініціативи Марти Мостович відбулися перші сходи осіб, зацікавлених справою створення місцевого відділу. Сходина відбулась у приміщенні товариства св. Софії, безпосередньо після доповіді на тему Тисячоліття, яку виголосив відомий експерт в питаннях релігії в Східній Європі проф. Богдан Боцюрків. На ініціативні сходи прибуло приблизно 50 осіб, 19 місцевих організацій мали там своїх представників.

Основуючі збори відділу відбулися 5-го вересня 1985 року знову ж у приміщенні Товариства св. Софії. До почесного комітету покликані настоятели місцевої православної парафії св. Ан-

дрія Первозваного о. Григорія Подгурця; параха української католицької парафії св. Тройці о. Гараса Лончун; і заступника параха української католицької парафії пресвятої Родини о. Йосифа Денишука. Відтак обрано ділову управу відділу в такому складі: Марта Мостович — голова; Ігор Гавдяк — заступник голови; Галина Бреславець — фінансовий референт; Юрій Сасвич — секретар; Клава Корбутяк, Євген Іванців, Орест Дейчаківський, Михайло Бохно, Ігор Вітковицький, Зенон Когут, Наталка Слюсар і Дмитро Романюк — вільні члени. До Номінаційної і Контрольної комісії обрано Надю Макконел, Богдана Ясинського і Богдана Балка.

Вашингтонський відділ поставив собі за мету допомогти зібрати фонди на здійснення Гарвардського Проекту, вважаючи цей проект одним із найважливіших сьогодні для української справи. Вже розпочалися заходи для виготовлення списку потенційних жертводавців у терені американської столиці, що дасть можливість звернутися до кожного свідомого українця з проханням зробити вклад у це велике діло. Намічено

згодом влаштувати прийняття в приватних домах і громадські імпрези, а також вести постійну кампанію збирання фондів, — все для фінансової підтримки Гарвардського Проекту.

Проект цей дійсно важливий. Передбачено, що здійснення всіх його заплянуваних елементів коштуватиме приблизно п'ять мільйонів доларів. Перший елемент — це створення Катедри української релігійної думки при Теологічній школі Гарвардського університету, яка тісно співпрацюватиме із вже існуючими гарвардськими установами. Далі заплянувано влаштування в одному з італійських культурних центрів міжнародної конференції для відзначення Тисячоліття християнства в Україні.

Найбільш амбітний елемент Гарвардського Проекту — це видання корпусу української досекулярної творчості, себто творів, написаних під егідою церкви до появи „Енеїди“ Котляревського в 1798 році, коли українська творчість перейшла на тріпотішню новоукраїнську літературну мову. Передбачено видання 122 томів, що включатимуть усі твори оригінальною мовою (42 томи), серію

в перекладі на англійську мову (40 томів), серію в перекладі на сучасну українську мову (40 томів).

Здійснення цього історичного значення завдання буде величезним кроком в напрямку виправлення теперішнього трагічного стану, коли наші вороги якомога намагалися загартувати для себе такі духовні надбання українського народу, як „Повість временних літ“, „Київський літопис“, „Слово о полку Ігоревім“ тощо.

Четверта частина Гарвардського Проекту — це видання довідника в трьох томах під назвою „Тисячоліття українського християнства“, який буде виданий українською мовою і перекладений на англійську, французьку, італійську, єспанську, португальську, німецьку, польську та російську мови.

Новостворений відділ Комітету Тисячоліття Хрищення Русі-України надіється, що інші українські громади у вільному світі також зрозуміють важливість завершення Гарвардського Проекту для збереження спадщини минулого українського народу, а таким чином — і для забезпечення його майбутнього.

Юрій Сасвич

ВЛАСНИК СПАДЩИНИ

Управа 20-го Відділу СУА інформув, що власником архіву Богдана Лепкого, який буде показаний у Філадельфії в УОКЦентрі в неділю, 27-го жовтня, є дочка письменника Софія Лепка, а опікується ним д-р Роман і Лідія Смики. Рел.

ПОМИЛКА У ПРИЗВИЩІ

У звідомленні про вшанування інж. Романа Раконого, ст. на Союзівці („Свобода“, ч. 186 з 28-го вересня н.р.), яке відбулося з ініціативи Управи КЛК, нагороду від цього клубу інж. Раконого вручив Орест Кизик, заступник голови КЛК. Рел.

Іван Кедрин ЖИТТЯ — ПОДІЇ — ЛЮДИ

СПОМИНИ ТА КОМЕНТАРІ
Ціна: \$21.25 з пересилкою
Мешканці стеїту Нью Джерзі зобов'язані 6% ставного податку
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШІЛ!**УВАГА! ДО ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ“ І ЛЮБИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА УВАГА!**

Винятковий дарунок

МИСТЕЦЬКІ ВИДАННЯ
КОНСТАНТИНА ШОНК-РУСИЧА

1 ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА: зміст складений із 51 підзаголовків, починаючи з МИСТЕЦТВА НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ і кінчаючи ЦЕРКВАМИ НА УКРАЇНІ. Рисунок, малюнок, портрети і знімки — чудові. Стор. 300.
2 ДЕРЕВ'ЯНА РІЗЬБА В УКРАЇНІ: багата на репродукції, оригінальні знімки і, головне, професійне пояснення цілого процесу праці цього прекрасного мистецтва. Стор. 184.
3 УКРАЇНА В ЛІСТІВКАХ: це 168-сторінковий, двомовний альбом, у якому знайдете кольорові репродукції малюнків і знімок 150-ти мистців.

Усі ці книжки-альбоми у твердій обкладинці із золотими написами. Розмір 8 1/2 x 11"

ВЕЛИКА ЗНИЖКА ЦІН:

Історія укр. мистецтва	25.00 дол.
Дерев'яна різьба в Україні	25.00 дол.
Україна в листівках	20.00 дол.
При закупі усіх 3-ох книжок	55.00 дол.

Мешканці стеїту Нью Джерзі зобов'язані 6% ставного податку

Замовляти: SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

SMOOK and SON OIL CO.**HEATING OIL ♦ SALES ♦ SERVICE**

OIL BURNERS, REPAIRS, INSTALLATIONS

Prompt Emergency Service
Budget Plans Available
Automatic Delivery

2206 Stanley Terrace
Union, New Jersey 07083
201-687-2919

Serving Essex and Union Counties

3 України...

(Закінчення зі стор. 1)

тики Москви, як зговорі Сталіна і Гітлера про поділ Польщі 1939 року, загартування прибалтійських республік, частини фінських земель і інші територіальні розширення і продовження такої політики по сьогодні (Афганістан, наприклад).

6. Вся радянська пропаганда — це машина безперервно і на повну потужність працює над опалюванням справедливої національно-визвольної війни українського народу у західній частині України проти німецьких, а потім російських окупантів під час Другої Світової війни і після неї; просимо дати дім, подіям, як воєнним діям, так і репресивним заходам каральних загонів щодо мирного населення, дійсно висвітлення, залучивши до цього спогляди учасників і сучасників руху опору, документи, наукові праці, як історію УПА, розповіді про визначних провідників і вождів визвольної війни, як Степан Бандера, Роман Шухевич та інші народні герої, легендарні борці українського народу; просимо не залишати без належної уваги цю славу історію історії українського народу, яка є великим повчальним для цілого вільного світу, поскільки це була перша національно-визвольна війна проти Москви після Другої світової війни — це був „український Афганістан“, борці якого дотепер переслідують, катують і знищують;

7. Просимо розповісти світові про українське населення, вивезене цілими родинами, селами в Сибір, і про їх долю, а так само про сталінські концтабори, через „Радіо Свобода“ закликати бувших політв'язнів, які зараз проживають на Заході, об'єднатися в братство чи союз, завданням якого був би захист переслідуваних радянським режимом громадян;

8. Передавати через „Радіо Свобода“ весь самвидав, який потрапляє на Захід, і заборонені твори українських письменників, істориків, науковців;

9. Просимо передавати на хвиліх радіо „Свобода“ музикальні вітання рідним і знайомим з нагоди свят, роковин, іменин, які склалися б з українських пісень: давніх і сучасних, народних і пісень українських композиторів.

Ці наші побажання стосуються так само українських передач радіо „Голос Америки“. Канади та інших радіостанцій, які в майбутньому передаватимуть пересилання на українській мові.

З глибокою пошаною до вас і безмежною подякою, бо робите ви велику справу, від імені українських радіослухачів.

„Українські патріоти“.

HELP WANTED
СТОПЛЯР
Досвід, власні приладдя і транспорт. Постійна праця і багато бонусів.
Тел.: (201) 387-7000

РІЗНЕ**НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК:**

Календар Української Дитини на 1986 \$7.00
Ілюстрований словник (починаючи з 1000 слів) \$15.00
Байки Езопа \$5.00
Зоряний Корсар Оп. Бернікса \$9.00
Українське Довідник \$25.00
І інші книжки для дітей, молоді і батьків.

Видане в Україні, Українська книга.
Гурто Української Дитини

UKRAINIAN BOOK
91 Armadale Ave., Toronto, Ont.
M6S 3W9, Canada

ЖАБА

• UKRAINIAN ALPHABET BLOCKS •
• 33 Wooden Blocks •
With New-Tell Polygraph
A GREAT GIFT IDEA FOR ONLY \$14.95
• \$1.00 For Shipping and Handling
Send Check or Money Order Payable to:
U.S. BOX 25
P.O. BOX 24797
PARMA, OHIO 44134
Please Allow Six Weeks for Delivery

FUNERAL DIRECTORS**ПЕТРО ЯРЕМА**

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th Street

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуговування ЦИРА і ЧЕСНА

Our Services Are Available Anywhere in New Jersey

Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням тіл з інших Останків з різних країн світу

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Avenue

(corner Stanley Terr.)

UNION, N.J. 07083

(201) 964-4222

SENKO

FUNERAL HOME

213 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.

(212) 388-4416 or (516) 481-7460

HEMPSTEAD

FUNERAL HOME

89 Peninsula Blvd., Hempstead, L.I.

24 HOURS A DAY